

CARTA d'OTTAWA 1986

Salut per a tots a l'any 2000

La primera Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut es va reunir a Ottawa (Canadà) el dia 21 de novembre de 1986.

Promocionar la salut

La promoció de la salut consisteix a proporcionar als pobles els mitjans necessaris per a millorar la seva salut i exercir un major control sobre la mateixa. Per a arribar a un estat adequat de benestar físic, mental i social un individu o grup deu ser capaç d'identificar i realitzar les seves aspiracions, de satisfer les seves necessitats i de canviar o adaptar-se al medi ambient. La salut es percep doncs, no com l'objectiu, sinó com la font de riquesa de la vida quotidiana. Es tracta per tant d'un concepte positiu que accentua els recursos socials i personals així com les aptituds físiques. Per tant, atès que el concepte de salut com benestar transcendeix la idea de formes de vida sanes, la promoció de la salut no concerneix exclusivament al sector sanitari.

Prerequisits per a la salut

Les condicions i requisits per a la salut són: la pau, l'educació, l'habitatge, l'alimentació, la renda, un ecosistema estable, la justícia social i l'equitat. Qualsevol millora de la salut ha de basar-se necessàriament en aquests prerequisits.

Promocionar el concepte

Una bona salut és el millor recurs per al progrés personal, econòmic i social i una dimensió important de la qualitat de la vida. Els factors polítics, econòmics, socials, culturals, de medi ambient, de conducta i biològics poden intervenir bé en favor o en detriment de la salut. L'objectiu de l'acció per la salut és fer que aquestes condicions siguin favorables per a poder promoció la salut.

Proporcionar els mitjans

La promoció de la salut se centra a arribar a l'equitat sanitària. La seva acció es dirigeix a reduir les diferències en l'estat actual de la salut i a assegurar la igualtat d'oportunitats i proporcionar els mitjans que permetin a tota la població desenvolupar al màxim la seva salut potencial. Això implica una base ferma en un mitjà que la doni suport, accés a la informació i posseir les

aptituds i oportunitats que la duguin a fer les seves opcions en termes de salut. Les gents no podran arribar a la seva plena salut potencial llevat que siguin capaces d'assumir el control de tot el que determina el seu estat de salut.

Això s'aplica igualment a homes i dones

Actuar com mediador

El sector sanitari no pot per si mateix proporcionar les condicions prèvies ni assegurar les perspectives favorables per a la salut i, el que és més, la promoció de la salut exigeix l'acció coordinada de tots els implicats: els governs, els sectors sanitaris i altres sectors socials i econòmics, les organitzacions benèfiques. Les autoritats locals, la indústria i els mitjans de comunicació. Les gents de tots els mitjans socials estan implicades mentre que individus, famílies i comunitats. ALS grups socials i professionals i al personal sanitari els correspon especialment assumir la responsabilitat d'actuar com mediadors entre els interessos antagònics i a favor de la salut.

Les estratègies i programes de promoció de la salut deuen adaptar-se a les necessitats locals i a les possibilitats específiques de cada país i regió i tenir en compte els diversos sistemes socials, culturals i econòmics.

La participació activa en la promoció de la salut implica:

L'elaboració d'una política pública sana

Per a promoure la salut es deu anar més enllà del mero cuidat de la mateixa. La salut ha de formar part de l'ordre del dia dels responsables de l'elaboració dels programes polítics, en tots els sectors i a tots els nivells, a fi de fer-los prendre consciència de les conseqüències que les seves decisions poden tenir per a la salut i dur-los així a assumir la responsabilitat que tenen en aquest aspecte.

La política de promoció de la salut ha de combinar enfocaments diversos. si bé complementaris, entre els quals figurin la legislació, les mesures fiscals, el sistema tributari i els canvis organitzatius. És l'acció coordinada la qual ens duu a practicar una política sanitària, de rendes i social que permeti una major equitat. L'acció conjunta contribueix a assegurar l'existència de béns i serveis sans i segurs, d'una major higiene dels serveis públics i d'un medi ambient més grat i net.

La política de promoció de la salut requereix que

s'identifiquin i eliminin els obstacles que impedeixin l'adopció de mesures polítiques que afavoreixin la salut en aquells sectors no directament implicats en la mateixa. L'objectiu deu ser aconseguir que l'opció més saludable sigui també la més fàcil de fer per als responsables de l'elaboració dels programes.

La creació d'ambients favorables

Les nostres societats són complexes i estan relacionades entre si de manera que no es pot separar la salut d'altres objectius. Els llaços que, de forma inextriabile uneixen al individu i el seu mitjà constitueixen la base d'un acostament socioecològic a la salut. El principi que ha de guiar al món, les nacions, les regions i les comunitats ha de ser la necessitat de fomentar el suport recíproc, de protegir-nos els uns als altres, així com les nostres comunitats i el nostre mitjà natural. Es deu posar en relleu que la conservació dels recursos naturals en tot el món és una responsabilitat mundial.

El canvi de les formes de vida, de treball i d'oci afecta de forma molt significativa a la salut. El treball i l'oci deuen ser una font de salut per a la població. La manera que la societat organitza el treball deu contribuir a la creació d'una societat saludable. La promoció de la salut genera condicions de treball i de vida gratificants, agradables, segures i estimulants.

És essencial que es realitzi una avaluació sistemàtica de l'impacte que els canvis del medi ambient produeixen en la salut, particularment en els sectors de la tecnologia, el treball, l'energia, la producció i l'urbanisme. Aquesta avaluació deu anar acompanyada de mesures que garanteixin el caràcter positiu dels efectes d'aquests canvis en la salut pública. La protecció tant dels ambients naturals com dels artificials, i la conservació dels recursos naturals, deu formar part de les prioritats de totes les estratègies de promoció de la salut.

El reforçament de l'acció comunitària

La promoció de la salut radica en la participació efectiva i concreta de la comunitat en la fixació de prioritats, la presa de decisions i l'elaboració i engegada d'estratègies de planificació per a arribar a un millor nivell de salut. La força motriu d'aquest procés prové del poder real de les comunitats, de la possessió i del control que tinguin sobre les seves pròpies obstinacions i destinacions.

El desenvolupament de la comunitat es basa en els recursos humans i materials amb que conta la comunitat mateixa per a estimular la independència i el suport social, així com

llaura desenvolupar sistemes flexibles que reforcin la participació pública i el control de les qüestions sanitàries. Això requereix un total i constant accés a la informació i a la instrucció sanitària, així com a l'ajuda financera.

El desenvolupament de les aptituds personals

La promoció de la salut afavoreix el desenvolupament personal i social mentre que proporciona informació, educació sanitària i perfeccioni les aptituds indispensables per a la vida. D'aquesta manera s'incrementen les opcions disponibles perquè la població exerceixi un major control sobre la seva pròpia salut i sobre el medi ambient i perquè opti per tot el que propiciï la salut.

És essencial proporcionar els mitjans perquè, al llarg de la seva vida, la població es prepari per a les diferents etapes de la mateixa i afronti les malalties i lesions cròniques. Això s'ha de fer possible a través de les escoles, les llars, els llocs de treball i l'àmbit comunitari, en el sentit que existeixi una participació activa per part de les organitzacions professionals, comercials i benèfiques, orientada tant cap a l'exterior com cap a l'interior de les institucions mateixes.

La reorientació dels serveis sanitaris

La responsabilitat de la promoció de la salut per part dels serveis sanitaris la comparteixen els individus particulars, els grups comunitaris, els professionals de la salut, les institucions i serveis sanitaris i els governs. Tots deuen treballar conjuntament per la consecució d'un sistema de protecció de la salut.

El sector sanitari deu jugar un paper cada vegada major en la promoció de la salut de forma tal que transcendeixi la mera responsabilitat de proporcionar serveis clínics i mèdics. Aquests serveis deuen prendre una nova orientació que sigui sensible a les necessitats culturals dels individus i les respecti. Així mateix deuran afavorir la necessitat per part de les comunitats d'una vida més sana i crear vies de comunicació entre el sector sanitari i els sectors socials, polítics i econòmics.

La reorientació dels serveis sanitaris exigeix igualment que es presti major atenció a la investigació sanitària, així com als canvis en l'educació i la formació professional. Això necessàriament ha de produir un canvi d'actitud i d'organització dels serveis sanitaris de manera que girin entorn de les necessitats de l'individu com un tot.

Irrompre en el futur

La salut es crea i es viu en el marc de la vida quotidiana: en els centres d'ensenyament, de treball i d'esbarjo. La salut és el resultat de les cures que un es dispensa a si mateix i als altres, de la capacitat de prendre decisions i controlar la vida pròpia i d'assegurar que la societat que un viu ofereixi a tots els seus membres la possibilitat de gaudir d'un bon estat de salut.

La cura del proïme, així com el plantejament holístic i ecològic de la vida, són essencials en el desenvolupament d'estratègies per a la promoció de la salut. Per aquest motiu els responsables de la posada en pràctica i avaluació de les activitats de promoció de la salut deguin tenir present el principi de la igualtat dels sexes en cadascuna de les asos de planificació.

EL COMPROMÍS A FAVOR DE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT

Els participants en aquesta conferència es comprometen:

- a intervenir en el terreny de la política de la salut pública i a advocar en favor d'un compromís polític clar en el que concerneix a la salut i l'equitat en tots els sectors.
- a oposar-se a les pressions que s'exerceixin per a afavorir els productes nocius, els mitjans i condicions de vida malsans, la dolenta nutrició i la destrucció dels recursos naturals. Així mateix es comprometen a centrar la seva atenció en qüestions de salut pública tals com la contaminació, els riscos professionals, l'habitatge i la població de regions no habitades.
  - a eliminar les diferències entre les distintes societats i en l'interior de les mateixes, i a prendre mesures contra les desigualtats en termes de salut, que resulten de les normes i pràctiques d'aquestes societats.
- a reconèixer que els individus constitueixen la principal font de salut; a donar-los suport i capacitar-los a tots els nivells perquè ells i les seves famílies i amics es mantinguin en bon estat de salut; de la mateixa manera es comprometen a acceptar que la comunitat és el portaveu fonamental en matèria de salut, condicions de vida i benestar en general.
- a reorientar els serveis sanitaris i els seus recursos en termes de la promoció de la salut; a compartir el poder amb altres sectors, amb altres disciplines i, el que és encara més important, amb el poble mateix.

- a reconèixer que la salut i el seu manteniment constitueixen la millor meta i inversió possibles i a tractar de la qüestió ecològica global que suposen les nostres formes de vida. La conferència insta a totes les persones interessades a formar una forta aliança en favor de la salut.

Crida a l'acció internacional

La Conferència crida a l'Organització Mundial de la Salut i als altres organismes internacionals a advocar en favor de la salut en tots els fòrums apropiats i a donar suport als distints països perquè s'estableixin programes i estratègies dirigides a la promoció de la salut.

La Conferència té el ferm convenciment que si els pobles, les organitzacions governamentals i no governamentals, l'Organització Mundial de la Salut i tots els altres organismes interessats augin els seus esforços entorn de la promoció de la salut i de conformitat amb els valors socials i morals inherents a aquesta carta, l'objectiu "Salut per a Tots a l'any 2000" es farà realitat.